

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

2508

Ustavni sud Republike Hrvatske, u Drugom vijeću za odlučivanje o ustavnim tužbama u sastavu sutkinja Snježana Bagić, predsjednica Vijeća, te suci Mato Arlović, Marko Babić, Davor Krapac, Antun Palarić i Duška Šarin, članovi Vijeća, u postupku koji su ustavnom tužbom pokrenuli A. B., mldb. X. X. i mldb. Y. X., oboje zastupani po ocu i z. z. A. B., svi iz K., koje zastupaju T. P. i I. B., odvjetnice iz Z., na sjednici održanoj 28. listopada 2015. jednoglasno je donio

ODLUKU

I. Ustavna tužba se odbija.

II. Ova odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

O b r a z l o ž e n j e

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Ustavnu tužbu s prijedlogom za odgodu ovrhe podnijeli su A. B., mldb. X. X. i mldb. Y. X., oboje zastupani po ocu i z. z. A. B., svi iz K. (u daljnjem tekstu: podnositelji), koje u postupku pred Ustavnim sudom zastupaju T. P. i I. B., odvjetnice iz Z. Ustavna tužba je pravodobna i dopuštena.

Ustavna tužba podnesena je protiv presude i rješenja Županijskog suda u Zadru (u daljnjem tekstu: drugostupanjski sud) broj: Gž-2351/14-12 od 15. travnja 2015., kojom je djelomično odbijena žalba prvopodnositelja (tuženika – protutužitelja) i potvrđena presuda Općinskog suda u Pagu (u daljnjem tekstu: prvostupanjski sud) broj: P-259/13-44 od 30. travnja 2014. pod točkama 4. i 5. izreke presude, kao i dopunska presuda istog suda broj: P-259/13-51 od 23. lipnja 2014. te je djelomično preinačena presuda prvostupanjskog suda (od 30. travnja 2014.) pod točkama 1. i 2. izreke (u pogledu računanja roka od kada je prvopodnositelj dužan uzdržavati mldb. djecu). Drugostupanjski sud je rješenjem uvažio žalbu prvopodnositelja i djelomično preinačio rješenje prvostupanjskog suda pod točkom 3. izreke, kojom je odlučeno o prijedlogu za određivanje privremene mjere na način da je odbijen prijedlog tužiteljice i mldb. djece (drugopodnositelja i trećepodnositeljice) za određivanjem privremene mjere radi osiguranja nenovčane tražbine.

Presudom prvostupanjskog suda od 30. travnja 2014. usvojen je tužbeni zahtjev tužiteljice C. B. (izvanbračne supruge prvopodnositelja i majke drugopodnositelja i trećepodnositeljice) radi uzdržavanja te je određeno da prvopodnositelj za uzdržavanje mldb. djece doprinosi 937,55 kuna (za svako dijete) mjesečno počev od dana podnošenja tužbe sudu (29. svibnja 2013.) pa nadalje dok za to budu postojali zakonski uvjeti (točke 1. i 2. izreke) te je radi osiguranja novčane tražbine tužiteljice (predlagateljice osiguranja) određena privremena mjera, kojom je propisano da je prvopodnositelj dužan doprinositi 700,00 kuna mjesečno za svako dijete od podnošenja privremene mjere sudu do pravomoćnog okončanja parničnog postupka (točka 3. izreke). Nadalje, istom presudom (točke 4. i 5. izreke) odbijeni su tužbeni zahtjevi prvopodnositelja (i drugopodnositelja i trećepodnositeljice) radi donošenja odluke da mldb. djeca (drugopodnositelj i trećepodnositeljica) žive s ocem (prvopodnositeljem) uz nalog majci, kao i svakoj trećoj osobi kod koje se djeca nalaze, da u roku od 24 sata predaju ocu mldb. djecu, da se odrede susreti i druženja s majkom i djecom (pobliže navedeno u točkama 4. i 5. izreke prvostupanjske presude) te da se naloži majci da za uzdržavanje mldb. djece doprinosi određeni iznos (pobliže određeno u točki 5. podtočki III. izreke prvostupanjske presude).

Dopunskom presudom prvostupanskog suda broj: P-259/13-51 od 23. lipnja 2014. prvostupanski sud odredio je (u točki 1. izreke) da se drugopodnositelj i trećepodnositeljica (mldb. X. X. i mldb. Y. X.) povjeravaju na odgoj i čuvanje majci te je naloženo prvopodnositelju (ocu) predaju djece majci u roku od 8 dana. Prvostupanski sud je u točki 2. izreke navedene presude odredio susrete i druženje prvopodnositelja i mldb. djece (pobliže navedeno u točki 2. izreke).

1.1. Podnositelji u ustavnoj tužbi navode da su im osporenim presudama povrijeđena ustavna prava zajamčena člancima 29. stavkom 1. i 35. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.), te ističu povredu konvencijskih prava zajamčenih člancima 6. stavkom 1. i 8. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (»Narodne novine – Međunarodni ugovori« broj 18/97., 6/99. – pročišćeni tekst, 8/99. – ispr., 14/02. i 1/06.; u daljnjem tekstu: Konvencija).

II. ČINJENICE I OKOLNOSTI SLUČAJA

2. Uvidom u spis prvostupanskog suda, navode ustavne tužbe i osporene presude utvrđeno je sljedeće:

2.1. Prvopodnositelj i C. B. (majka drugopodnositelja i trećepodnositeljice) živjeli su u izvanbračnoj zajednici u kojoj su rođena zajednička djeca mldb. X. (sada u dobi od 5 godina i 11 mjeseci) i mldb. Y. (sada u dobi od 2 godine i 6 mjeseci).

Navedena izvanbračna zajednica bila je trajno i teško poremećena i nastavak iste nije bio moguć (prestala je u svibnju 2013.). C. B. je zajedno s malodobnom djecom napustila njihov zajednički dom te se smjestila u CDZZD (zbog svakodnevnih prepirki s prvopodnositeljem i njegovim roditeljima te »psihičkog i fizičkog maltretiranja«). U navedenom periodu prvopodnositelj je povremeno dolazio u dom radi susreta s djecom.

Tijekom boravka u navedenom domu C. B. podnijela je 29. svibnja 2013. tužbeni zahtjev (uz prijedlog za određivanje privremene mjere) protiv prvopodnositelja (tuženika) Općinskom sudu u Pagu radi plaćanja uzdržavanja, dok je prvopodnositelj tijekom postupka podnio (kao i mldb. djeca) protutužbeni zahtjev (prethodno prijedlog za određivanje privremene mjere) radi donošenja odluke s kojim će roditeljem živjeti mldb. djeca te održavanja susreta i druženja s majkom (uz prijedlog da mldb. djeca žive s ocem). Kao odgovor na takav zahtjev prvopodnositelja C. B. podnijela je sudu podnesak kojim je tražila od suda da donese odluku da se mldb. djeca, X. i Y., povjere na čuvanje i odgoj majci te da se odrede susreti i druženja s ocem.

2.2. Ovršni postupak (broj: Ovr-37/14):

Prvostupanski sud je, nadalje, usvojio prijedlog prvopodnositelja radi određivanja privremene mjere i donio rješenje broj: P-259/2013-28 od 27. prosinca 2013., kojim je odredio da mldb. djeca žive s prvopodnositeljem, naloženo je majci da djecu preda u roku od 24 sata ocu te su određeni susreti i druženje majke i mldb. djece. Prvostupanski sud je u izreci rješenja odredio da privremena mjera traje do pravomoćnosti presude u parničnom predmetu broj P-259/2013.

U međuvremenu je istekao rok boravka C. B. i mldb. djeci u CDZZD (17. siječnja 2014.) te su temeljem rješenja prvostupanskog suda od 27. prosinca 2013. mldb. djeca preseljena kod prvopodnositelja (oca) u K., a C. B. preselila se kod djeda u stan u R. na adresi M. V. 4 (naknadno se preselila kod svojih roditelja na adresi N. K. 10, R.).

C. B. je na navedeno rješenje od 27. prosinca 2013., kojim je određena privremena mjera, podnijela žalbu te je drugostupanski sud usvojio žalbu i predmet vratio na ponovni postupak (u ponovnom postupku predmet se vodio pod brojem Ovr-37/14). C. B. je 12. veljače 2014. podnijela prijedlog za protuovrhu radi predaje djece majci. Prvostupanski sud donio je rješenje o protuovrsi broj: Ovr-37/14-2 od 14. veljače 2014. radi predaje djece majci, koje je ukinuto rješenjem drugostupanskog suda i predmet je opetovano vraćen na ponovni postupak. Podneskom od 3. lipnja 2015. C. B. (protuovrhovoditeljica zajedno s mldb. djecom) izvijestila je sud da povlači prijedlog za ovrhu u predmetnoj ovršnoj stvari, nakon čega je prvostupanski sud donio rješenje od 3. lipnja 2015. o obustavi ovršnog postupka.

2.3. Prvostupanski sud usvojio je tužbeni zahtjev tužiteljice C. B. radi uzdržavanja (presuda od 30. travnja 2014.) te je odredio da prvopodnositelj za uzdržavanje mldb. djece doprinosi 937,55 kuna (za svako dijete) mjesečno počev od dana podnošenja tužbe sudu (29. svibnja 2013.) pa nadalje dok za to budu postojali zakonski uvjeti

(točke 1. i 2. izreke) te je radi osiguranja novčane tražbine tužiteljice (predlagateljice osiguranja) određena privremena mjera, kojom je propisano da je prvopodnositelj dužan doprinositi 700,00 kuna mjesečno za svako dijete od podnošenja privremene mjere sudu do pravomoćnog okončanja parničnog postupka (točka 3. izreke). Nadalje, istom presudom (točke 4. i 5. izreke) odbijeni su tužbeni zahtjevi prvopodnositelja (i drugopodnositelja i trećepodnositeljice) radi donošenja odluke da mlđb. djeca (drugopodnositelj i trećepodnositeljica) žive s ocem (prvopodnositeljem) uz nalog majci da u roku od 24 sata preda ocu mlđb. djecu, da se odrede susreti i druženja s majkom i djecom (pobliže navedeno u točkama 4. i 5. izreke prvostupajnske presude) te da se naloži majci da za uzdržavanje mlđb. djece doprinosi određeni iznos (pobliže određeno u točki 5. podtočki III. izreke prvostupajnske presude).

Prvostupajnski sud propustio je odlučiti o svim zahtjevima stranaka (o zahtjevu C. B. radi donošenja odluke o povjeravanju djece na čuvanje i odgoj majci) te je, na temelju prijedloga C. B. i mlđb. drugopodnositelja i trećepodnositeljice, sukladno članku 340. stavku 1. Zakona o parničnom postupku (»Narodne novine« broj 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 96/08., 123/08., 57/11., 148/11. i 25/13., u daljnjem tekstu: ZPP) i članku 100. stavku 1. Obiteljskog zakona (»Narodne novine« broj 116/03., 17/04., 136/04., 107/07., 57/11. i 61/11.), donio dopunsku presudu (presuda od 23. lipnja 2014.), kojom je odredio (u točki 1. izreke) da se drugopodnositelj i trećepodnositeljica (mlđb. X. X. i mlđb. Y. X.) povjeravaju na odgoj i čuvanje majci te je naloženo prvopodnositelju (ocu) da preda djecu majci u roku od 8 dana. Prvostupajnski sud je u točki 2. izreke navedene presude odredio susrete i druženje prvopodnositelja i mlđb. djece na način da prvopodnositelj može djecu odvoditi sa sobom svaki drugi vikend u mjesecu od petka od 17,00 sati do nedjelje u 17,00 sati, te dva puta tjedno utorkom i četvrtkom od 16,00 do 19,00 sati, kao i blag dane naizmjenično od 10,00 do 20,00 sati te je dužan djecu poslije završenih druženja dovesti majci na adresu gdje boravi (ulica M. V. 4, R.).

2.4. Prvostupajnski sud je, polazeći od Izvješća (od 3. lipnja 2013. i 26. studenog 2013.) stručnog tima CDZŽD, koja su dostavljena CZSS S. (a vezana za C. B.), u obrazloženju presude od 30. travnja 2014. naveo:

»... da se isto izvješće temelji na podacima dobivenim psihološkom obradom, inicijalnim intervjuom, razgovorima te opažanjem funkcioniranja obitelji za vrijeme boravka u Domu. Iz istog je evidentno da C. B. zadovoljava potrebe svoje djece, da skrbi o njima na adekvatan način, da nisu uočili značajnijih propusta, a zbog nepostojanja adekvatnog modela u djetinjstvu te događaja koji su uslijedili nakon rođenja djece da će joj po odlasku iz ustanove biti potrebna dodatna pomoć u jačanju njezinih roditeljskih kapaciteta u obliku savjetovanja i podrške odnosno nadzora nad izvršavanjem roditeljske skrbi.

Nakon ovog ... dostavili su izvješće o mlđb. djeci Y. i X. u odnosu na koje je navedeno da je zdravstveno stanje istih uredno, da su odlazili ... na preglede kod pedijatra, da su razvojno u skladu s dobi, apetit i san su uredni, te da prema opažanju majka s djecom ima adekvatno izgrađeni zadovoljavajući odnos, da se adekvatno brine o prehrani i zdravlju i higijeni djece. Također ... glede susreta i druženja djece ... s ocem navedeno je da je susrete moguće održati u dislociranoj jedinici savjetovaništva Sv. A. na Š. uz nadzor nekog od članova stručnog tima i uz asistenciju djelatnika policije, te da je majka C. B. o tome dala suglasnost u pisanom obliku.

(...) ona zadovoljava osnovne potrebe svoje djece, ali da je potrebno i dalje raditi na poboljšanju njenog odnosa prema mlđb. X. Bitno je i da je naznačeno kako se majka djece o planovima izjašnjava na način da se namjerava s djecom osamostaliti na području R. računajući na novčanu potporu sa Zavoda za zapošljavanje prva tri mjeseca po izlasku, te na subvencije Grada i dječji doplati i da u tom periodu namjerava tražiti posao te upisati djecu u jaslice, odnosno vrtić, kao i da se nada pomoći rodbine u manjoj mjeri (npr. pri čuvanju djece).«

Iz spisa predmeta (kao i iz obrazloženja prvostupajnske presude) vidljivo je da je u CDZŽD u kojem je boravila C. B. s djecom 29. studenoga 2013. ista »udarila mlđb. X. i vrijeđala ga grubim riječima«, kao i da je 3. prosinca 2013. nakratko napustila prostoriju u kojoj je boravila s djecom te da je mlđb. Y. pala i slomila ključnu kost o kojem događaju je informirala stručni tim doma i s djetetom obavila pregled u dječjoj bolnici. O navedenom je CDZŽD obavijestio CZSS S. dopisom od 2. prosinca 2013. (kao dopuna Izvješću stručnog tima) te je prvopodnositelj podigao kaznenu prijavu protiv C. B. (kao i radi prethodnog incidenta u kojem je C. B., prema navodima prvopodnositelja, ozlijedila mlđb. X. igračkom) radi počinjenja kaznenih djela povrede djetetovih prava iz članka 177. Kaznenog zakona (»Narodne novine« broj 110/97., 27/98., 50/00., 129/00., 51/01., 111/03., 190/03., 105/04., 84/05., 71/06., 110/07. i 152/08.) – 11. ožujka 2015. podignuta je pred Općinskim sudom u Zadru i optužnica Općinskog državnog odvjetništva u Zadru protiv C. B. (koja je potvrđena 11. lipnja 2015.).

U pogledu navedenog, prvostupajnski sud je u obrazloženju presude istaknuo:

»Glede navoda A. B. da bi C. B. zanemarivala djecu, te ih verbalno i fizički zlostavljala temeljem liječničke potvrde ordinacije opće medicine dr. med. Ž. V., specijalista pedijatra od 27. veljače 2013. (...) ovaj sud je stajališta da to sve ukazuje samo na činjenicu jedne odnosno izoliranog slučaja povrede X. odnosno Y., koje ozljede po svojoj prirodi očito nisu teške i praćene zdravstvenim posljedicama, a navodi tužitelja koji upiru da bi djeca bila fizički zlostavljana po viđenju ovog suda su pretjerani i neosnovani. Posebice jer isti te svoje navode ne potvrđuje službenim dokumentima iz kojih bi proizlazila jasna i nedvojbeno činjenica da je takvo što utvrđeno u postupcima određene vrste i pred određenim državnim tijelima (npr. presudom).

(...)

... dopis MUP, PU Ličko-senjske, PP N. od 28. srpnja 2013. ... koji je upućen CZSS S. u kojem je između ostalog navedeno da je za događaj oko ozljeđivanja djeteta X. X. utvrđeno da je najvjerojatnije uslijed nesretnog slučaja došlo do istog kada je C. B. krajem veljače 2013. g. bacila plastičnu kacigu-igračku koja se prema njezinim riječima nesretno odbila od stola i pogodila dijete X. X. u predjelu oka (...).«

Glede sudjelovanja CZSS S. i mišljenja Centra koja su dostavljena sudu (i izmijenjenog mišljenja od 17. ožujka 2014.), kao i mišljenja psihologijske obrade, prvostupanjski sud je u obrazloženju presude naveo:

»(...) pa je iz rješenja istog Centra od 31. srpnja 2012. g. ... vidljivo da je po službenoj dužnosti izreklo nadzor nad izvršenjem roditeljske skrbi roditeljima C. B. i A. B. u trajanju od 6 mjeseci ... te da su C. B. i A. B. dužni za vrijeme trajanja nadzora postupati po uputama i savjeta voditelja. U istom je utvrđeno da ... su 2010. g. pristupili Centru radi obiteljskog nasilja u prisutnosti mladb. djeteta, da su kao mjeru od Prekršajnog suda dobili psihosocijalni tretman od kojeg su odustali nakon nekoliko termina, da su nakon toga stranke odlučile ostati u izvanbračnoj zajednici iako su se problemi i sukobi nastavili te da je 9. srpnja 2012. g. stručni tim Centra donio zaključak da se strankama izrekne mjera nadzora nad roditeljskom skrbi u trajanju od 6 mjeseci.

(...) je rješenjem Centra od 20. svibnja 2013. ... po službenoj dužnosti obustavljeno provođenje izrečene mjere nadzora nad izvršenjem roditeljske skrbi strankama. (...)

Međutim, Centar za socijalnu skrb u dopisu od 17. ožujka 2014. g. ... je dostavio izmijenjeno mišljenje sukladno izmijenjenim okolnostima, o tome s kim bi trebala djeca živjeti, pa su u istom naveli da su mišljenja kako bi djeca trebala živjeti s ocem, a održavati susrete i druženja s majkom svaki vikend bez nazočnosti oca i djelatnika Centra (...).

Ovaj sud je stajališta da promjena mišljenja Centra S. sukladno izmijenjenim okolnostima o tome s kim bi trebala djeca živjeti nije također osnova niti razlog zbog kojeg bi sud presudio u korist tuženika, jer Centar svoje izmijenjeno mišljenje nije potkrijepio nikakvim argumentima, koji su po mišljenju ovog suda trebali biti detaljno i stručno izneseni i razrađeni. Čak što više, u tom izmijenjenom mišljenju Centar potvrđuje tezu suda koja se daje zaključiti iz dosadašnjih obrazlaganja, a to je da '... ne smatraju C. B. ugrožavajućom po svoju djecu...' te '...da ista ima plan ići živjeti s djedom barem dok se ne zaposli...' dakle, da ona ima plan usmjeren ka normalizaciji životne situacije, pronalasku stana i zaposlenja, a sve u pravcu osiguravanja adekvatnog doma sebi i djeci.

Sukus mišljenja Stručnog tima CZSS S. jeste da ni C. ni A. nisu adekvatno reagirali kako bi spriječili sukobe i izloženost djeteta istima, da je teško racionalizirati odluku A. da ima drugo dijete sa suprugom koju je vrlo često optuživao da je nasilna prema sinu X. te da je psihički bolesna osoba (...) te iako smatraju da je C. potrebna stručna podrška u pogledu roditeljske uloge. Isto tako, obzirom da supružnici imaju tromjesečnu bebu, te da se kao struka ne zalažu za razdvajanje maloljetne djece, osobito te dobi, da je mišljenja da se mladb. Y. i X. trebaju povjeriti majci na čuvanje i odgoj, jer su brojna istraživanja pokazala da je u najranijem razdoblju djetetova života neobično važna veza između majke i djeteta te da je u prvih osam mjeseci života djeteta upravo majka djetetu najznačajnija osoba. (...)

Psiholog je mišljenja i predložio je da A. B. i njegovi roditelji ... također obave pregled kod psihijatra, budući je A. dobio slične rezultate kao i C., na multifazičnom inventaru ličnosti, te da i A., budući je C. već uključena u rad na sebi i svojim roditeljskim kapacitetima u Domu, bude uključen u psihoterapijski i savjetodavni tretman (...) Uzimajući u obzir dob djece da su mišljenja da trebaju biti povjereni na skrb svojoj majci (...).

Rezultati psihologijske obrade ukazuju da nema značajnijih promjena kod A. B. na planu njegova psihičkog statusa. Mišljenja je da A. B. još uvijek nije na prvom mjestu dobrobit djece, X. i Y., da mu je veći jedini cilj izboriti se u odnosu na izvanbračnu suprugu C. B., da se djeca njemu povjere, i to na način da je prikaže u čim gorem svjetlu kao suprugu i majku. Također, da nije jasan ni njegov emocionalni stav spram drugog djeteta, kćerke Y. zbog svega prethodno navedenog da su mišljenja da su roditeljski kapaciteti A. B. znatno reducirani.«

U obrazloženju presude prvostupanjski sud je završno istaknuo:

»Prilikom donošenja odluke u ovom predmetu sud se rukovodio najboljim interesom djece, imajući pritom u vidu njihovu dob, te cijeneći mišljenje CZSS S., sve sukladno odredbama Obiteljskog zakona ...

(...)

Ocjenjujući izvedene dokaze ovaj sud nalazi da je u ovom trenutku u najboljem interesu mlđb. X. i Y. da žive s majkom i to iz razloga što je djetetu starosti 4 godine i 7 mjeseci i 1 godine i 2 mjeseca potrebna toplina, nježnost i stalnost koju majka može pružiti, a uvažavajući prije svega njezinu nezamjenjivu ulogu u socio-emocionalnom razvoju, odnosno optimalnom razvoju djece ove dobi.

(...)

Pri donošenju odluke o načinu održavanja susreta i druženja djece s ocem, sud se rukovodio najboljim interesima djece, imajući pritom u vidu njihovu dob, dosadašnju skrb i mišljenja CZSS S., priklanjajući se tezi koja je primjenjiva i na ovaj konkretan slučaj, a na koju je ukazala tužiteljica, izraženoj u presudi Vrhovnog suda Republike Hrvatske posl. br. Rev-71/1996-2 u kojoj je navedeno da su imovinske prilike važna okolnost kod čuvanja i odgoja djece, no da one nisu presudne za odgoj djeteta naročito kada je u pitanju malo dijete, kada su djeca u toj dobi u pravilu više privrženija majci i više vezana uz majku, nego uz oca, te iako se majka nalazi u slabijim imovinskim prilikama od oca da su one još uvijek takve da će uz doprinos za uzdržavanje koji će davati otac biti podmirene sve potrebe djece i osigurani uvjeti za čuvanje i odgoj.

Što se tiče odluke o uzdržavanju, sud je određujući iznos uzdržavanja primijenio odredbu čl. 231. ObZ, kao i odredbe čl. 232. i 233. ObZ, jer iz iskaza oca utvrđeno je da njegova prosječna plaća iznosi oko 5.000,00 kn, dok majka nije trenutno zaposlena.

(...)

Na temelju izvedenih dokaza u ovoj pravnoj stvari, a sukladno navedenim zakonskim odredbama, te odredbe čl. 207. ObZ koja propisuje da osobe koje su dužne uzdržavati, međusobnom uzdržavanju pridonose prema svojim mogućnostima i potrebama uzdržavane osobe, ovaj sud nalazi da je ... otac – obveznik uzdržavanja, koji je prema odredbi čl. 209. ObZ dužan uzdržavati svoje mlđb. dijete, u mogućnosti doprinositi za uzdržavanje mlđb. X. iznos od 932,55 kn i Y. iznos od 932,55 kn.«

2.5. Prvostupanjski sud je u obrazloženju dopunske presude od 23. lipnja 2014. naveo:

»Imajući u vidu utvrđenja u ovom postupku koja su u predmetnoj presudi pod posl.br. P-259/13-44 obrazložena, dodati je da je kod donošenja odluke pod točkom I. izreke ove dopunske presude da se mlđb. Y. X. i mlđb. X. X. povjeravaju na odgoj i čuvanje majci ... ovaj sud pošao od utvrđenja iz ovog spisa, a prvenstveno važnosti i uloge koju majka ima u najranijim godinama psihofizičkog razvoja djece, dok je kao temelj stavu suda poslužilo stručno mišljenje i prijedlog sudu o povjeri mlđb. X. i Y., te o održavanju susreta i druženja sa djecom CZSS S. od 10. lipnja 2013. ... te rezultata psihologijske obrade CZSS S. od 12. srpnja 2013. ...

Što se tiče kasnijeg i promijenjenog mišljenja Centra (...) kazati je da je ovaj sud stajališta da se prestankom smještaja u Sigurnoj kući u R. ... njihove životne okolnosti nisu promijenile na gore, jer upravo selidbom kod djeda M. M. u R., dapače, je majka pokazala, suprotno mišljenju Centra, da ima obiteljski oslonac, makar se radilo o čovjeku starom 84 godine, a posebice, jer bi tamo bili mirniji i bolji uvjeti za život kako nje, tako i djece, gdje C. od izlaska iz Sigurne kuće živi.

K tome, ovaj sud je uvjerenja da su stambeni uvjeti kod M. M. adekvatni, jer iz navoda Centra po provedenim izvidima na terenu u kućanstvu M. M. proizlazi da je utvrđeno da stan u kojem žive se sastoji od kuhinje, hodnika, dvije sobe i kupaonice, te da je opremljen nužnim sadržajima ... Također, u svom iskazu C. B. je navela